

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

Ewa Bielecka

Wizytator ds. ewaluacji, Kuratorium Oświaty w Gdańsku

Sprawozdanie z wizyty studyjnej w Dublinie

26.09.2010 r.

Pierwszego dnia naszej wizyty studyjnej w Dublinie odbyło się spotkanie organizacyjne, podczas którego wyraziliśmy swoje oczekiwania. Dotyczyły one systemu edukacji, w tym działalności szkół, pracy ewaluatorów irlandzkich oraz oceny wdrażanej obecnie w polskim systemie oświaty nowej koncepcji nadzoru pedagogicznego przez specjalistów z Irlandii.

27.09.2010 r.

Drugi dzień wizyty studyjnej w Irlandii rozpoczęliśmy tradycyjnym irlandzkim śniadaniem (bacon, sausage, egg, white pudding, tomato and baked beans). Posileni i pełni entuzjazmu oczekiwaliśmy w hotelowym hallu naszego irlandzkiego opiekuna i „przewodnika”. Z pomocą Gerry’ego Mac Ruairé’ a pracownika naukowego University College Dublin dotarliśmy na uczelnię, gdzie odbyliśmy sesję na temat systemu edukacji w Irlandii. Podczas spotkania dowiedzieliśmy się, iż w Irlandii funkcjonuje 3116 szkół podstawowych (primary schools), do których uczęszcza 500 tysięcy uczniów. Szkolne prawo umożliwia rozpoczęcie nauki w wieku czterech, pięciu lub sześciu lat. Większość dzieci w Irlandii rozpoczyna naukę początkową w piątym roku życia. Zaskoczyło nas to, że w Irlandii funkcjonuje tak wiele bardzo małych szkół podstawowych (12 szkół, w których zatrudniony jest tylko 1 nauczyciel, 400 szkół zatrudniających 2 nauczycieli, 300 szkół podstawowych z 3 nauczycielami, 1185 szkół w których pracuje od 4 do 7 nauczycieli). Tylko 260 szkół podstawowych zatrudnia powyżej 20 nauczycieli.

Kolejny etap edukacyjny to szkoły średnie (secondary schools). W Irlandii funkcjonują 742 takie szkoły, spośród których do 14 uczęszcza mniej niż 50 uczniów. Największa (tylko jedna) szkoła średnia w Irlandii skupia 1400 uczniów i jest pod tym względem szkołą wyjątkową.

Obowiązek szkolny w Irlandii obejmuje młodzież do 16 roku życia.

Większość szkół (95%) jest finansowanych z budżetu państwa, ale tylko 2 spośród nich to szkoły państwowe. Pozostałe prowadzone są przez kościół katolicki, fundacje wyznaniowe, osoby prywatne.

Państwo wspiera szkoły w celu poprawy jakości edukacji poprzez wprowadzanie nowych programów nauczania, pomoc w planowaniu rozwoju szkoły oraz wdrażanie programów wsparcia dla dyrektorów szkół i kadry zarządzającej szkołą.

System edukacji w Irlandii kierowany jest centralnie przez Departament Edukacji, który podejmuje decyzje dotyczące tworzenia szkół, opracowuje programy nauczania, reguluje sprawy kadrowe, w tym płace nauczycieli.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

Uwagę naszą zwrócił fakt, iż Irlandia jest jedynym krajem Unii Europejskiej utrzymującym wyznaniowy charakter systemu szkolnego. Mimo że Departament Edukacji sprawuje pieczę nad systemem edukacji, znaczący wpływ na kształt i zakres programu nauczania ma kościół.

Zaskoczyło nas również to, że tak duży wpływ na karierę edukacyjną młodych ludzi mają tradycje (kulturowe, rodzinne) oraz status materialny.

28.09.2010 r.

Wizyta w Departamencie Edukacji. Chcieliśmy się dowiedzieć jak przeprowadza się ewaluację szkół w Irlandii. Podczas spotkania zapoznano nas ze strukturą systemu oświaty oraz pracą inspekcji szkolnych. W Irlandii nie ma przedszkoli, a funkcje opieki nad dzieckiem w wieku przedszkolnym realizują szkoły podstawowe- primary schools. Edukacja tak małych dzieci prowadzona jest w oparciu o specjalne metody pracy i zabawę. Między I a II etapem kształcenia w szkole ponadpodstawowej uczniowie mogą skorzystać z „roku przejściowego”. Rok przejściowy to czas, kiedy uczniowie przygotowują się do innego sposobu nauki obowiązującego w II etapie szkoły ponadpodstawowej. Są to zajęcia rozwijające przede wszystkim umiejętności samodzielnej pracy. Celem tych zajęć jest lepsze przygotowanie do egzaminów.

Dalsza część spotkania poświęcona była procedurom i tematyce prowadzonych w szkołach ewaluacji. Podobnie jak w Polsce prowadzone są ewaluacje całościowe i problemowe. Prowadzone są również ewaluacje przedmiotowe (języka angielskiego, matematyki). Ewaluacja całościowa obejmuje następujące obszary: zarządzanie szkołą, planowanie pracy szkoły, realizowane programy, proces nauczania i uczenia się uczniów, wsparcie uczniów.

W szkołach inspekcji dokonują inspektorzy, specjaliści poszczególnych przedmiotów nauczania. Procedura ewaluacji całościowej obejmuje obserwacje procesu uczenia się i nauczania, interakcje z uczniami, wgląd w ich prace pisemne, przegląd danych o szkole oraz analizę procesów planowania wraz z autoewaluacją szkoły, a także spotkania z różnymi podmiotami i ankietowanie uczniów i rodziców. Procedury prowadzenia ewaluacji są określone prawem, a sposób postępowania jest niezależny od typu i wielkości szkoły. Inspekcje kończą się raportem, który zawiera informację o szkole i rekomendacje. Jest on również publikowany na stronie internetowej.

29.09.2010 r.

Kolejny dzień wizyty studyjnej rozpoczął się od wizyty w szkołach, w których mieliśmy możliwość obserwacji czynności wykonywanych przez inspektorów nadzoru. Uczestniczyłam w pracach związanych z ewaluacją w szkole podstawowej dla dzieci w wieku 4 – 8 lat. Miałam możliwość obserwacji zajęć z języka angielskiego w klasie dla 7 – 8 - latków, wywiadzie z menadżerem szkoły, dyrektorem i nauczycielami. W trakcie wykonywania swoich czynności inspektorzy korzystali z jednolitych narzędzi, np. arkusza obserwacji zajęć, wywiadu. Analizowali przygotowaną przez nauczycieli dokumentację. Po zakończonych zajęciach, inspektorzy przekazywali nauczycielom swoje uwagi i rekomendacje. Pobyt w szkole stanowił nowe doświadczenie. Pozwolił na porównanie czynności, wykonywanych w

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

ramach nadzoru przez irlandzkich inspektorów, z pracą polskich wizytatorów. Dostarczył informacji o organizacji procesu edukacji w irlandzkich szkołach.

30.09.2010 r.

Analizowaliśmy raporty z ewaluacji szkół średnich. W trakcie ewaluacji całościowej dokonuje się ewaluacji przedmiotowych (język angielski i matematyka). Raport całościowy obejmuje 5 obszarów. Do raportu dołączona jest odpowiedź szkoły na wydane rekomendacje. Raporty i przedstawione przez szkoły plany naprawcze publikowane są na stronach Ministerstwa. W raportach brak źródeł i metod pozyskiwania informacji, a opisy mają charakter ogólny. Raport zawiera zalecenia, a ewaluator odnosi się do przepisów prawa oświatowego.

W drugiej części spotkania analizie poddane zostały raporty z ewaluacji przedmiotowej.

Po analizie raportów dyskutowaliśmy nad przebiegiem ewaluacji w irlandzkich szkołach. Zwróciliśmy uwagę na duże znaczenie obserwacji zajęć i badanie umiejętności uczniów przez inspektora.

01.10. 2010 r.

Uczestniczyliśmy w spotkaniu na Uniwersytecie, którego tematem było kształcenie i doskonalenie nauczycieli.

W Irlandii funkcjonują dwa stopnie kształcenia nauczycieli szkół średnich. Są to:

1. Czteroletnie studia magisterskie, podczas których realizowane jest równocześnie przygotowanie przedmiotowe i pedagogiczne.
2. Czteroletnie studia magisterskie przedmiotowe i studia podyplomowe dające przygotowanie pedagogiczne.

W przypadku nauczycieli szkół podstawowych wymaganym poziomem wykształcenia jest licencjat z przygotowaniem pedagogicznym.

W trakcie rocznych studiów pedagogicznych student odbywa praktyki w szkole w wymiarze 8,5 godziny tygodniowo. Praktyki nadzorowane są przez opiekunów z uniwersytetu (Instytut Pedagogiki), którzy dokonują oceny obserwowanych lekcji. Bardzo ważnym elementem kształcenia jest wyposażenie studenta w takie kompetencje jak: autorefleksja i dostrzeganie potrzeby stałego doskonalenia się oraz podnoszenia kwalifikacji.

W Irlandii udało się utrzymać wysoki status społeczny zawodu nauczyciela. Studentami uczelni kształcących nauczycieli mogą zostać tylko najlepsi absolwenci szkół średnich i prestiżowych uczelni. Zawód nauczyciela cieszy się tutaj ogromnym autorytetem.

PROGRAM WZMOCNIENIA EFEKTYWNOŚCI SYSTEMU NADZORU PEDAGOGICZNEGO I OCENY JAKOŚCI PRACY SZKOŁY ETAP II

Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w partnerstwie z Uniwersytetem Jagiellońskim w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1 współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

02.10.2010 r.

Dzień ten mamy wolny od wszelkich spotkań. Spędzamy ten czas wolny w zależności od upodobań. Wybrałam się na wycieczkę autobusową po ciekawych miejscach Dublina.

Wizyta w Irlandii stanowiła dla mnie ciekawe doświadczenie. Dowiedziałam się podczas niej wiele ciekawych rzeczy dotyczących ewaluacji tam prowadzonej i systemu edukacji irlandzkiej, ale przede wszystkim dostarczyła mi refleksji na temat naszego, według mnie dobrego systemu edukacji. Uważam natomiast, że nasza ewaluacja jest jeszcze na początku drogi. Należałoby się zastanowić, czy określenie spełniania wymogów jest konieczne, może szkole/placówce wystarczą same wyniki i wnioski? Natomiast nasza platforma jest narzędziem, którym możemy się pochwalić, chociaż zamieszczone tam narzędzia nie zawsze są jeszcze precyzyjne.